

5. Наливайко, Л. Р., О. В. Бочковий, Є. В. Мінакова. «Проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з внутрішньо переміщеними особами в умовах децентралізації влади (за результатами опитування пілотних громад).» *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* 1 (2022): 130-136.

Дар'я Лавренко

викладач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

КОЛІЗІЙНІ НОРМИ ЩОДО КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПОДІЙ

Актуальність тематики колізійності норм щодо фізичних осіб у контексті сучасних подій в Україні з 2014 року.

Їх зміни у законодавстві та перспективи розвитку викликає наразі неабияку дискусійність у науковій та політичній спільноті. На сьогодні, у зв'язку із національною політичною ситуацією можна спостерігати проблематику правового регулювання деяких питань соціального життя людини. А тому, вирішувати та забезпечувати їх нормативне урегулювання слід динамічно та ефективно.

Вищезазначене питання з 2014 року цікавить багатьох науковців. Зокрема, таких, як М.М. Алмаші, О.М. Бикова, Ю.М. Бисаги, Д.М. Белова, А.Ю. Олійника, В.Ф. Погорілка, Н.Г. Шукліної та інші. Водночас, цей перелік не є вичерпним та доповнюється майже кожного дня.

Основним учасником будь-яких відносин у суспільстві є фізична особа. Зокрема, людська життєдіяльність майже з усіх сторін урегульована нормами права та вітчизняним законодавством. Категорія «фізична особа» персоніфікує суб'єкта права. Офіційне визначення поняття особи відсутнє, відтак у ч.1 ст.2 Цивільного кодексу України прописано наступне: учасниками цивільних відносин є фізичні особи та юридичні особи. Виходить, що законодавець виділяє два види осіб: фізичні та юридичні.

Відповідно до ст.24 ЦКУ, людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою. Відповідно до ст. 80 Цивільного кодексу України, юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку [1].

Щодо змісту поняття фізичної особи, то на сьогодні правова теорія розрізняє «звичайну» фізичну особу та фізичну особу-підприємця. Статус підприємця наділяє людину ширшими правами та обов'язками. Перша позиція є універсальною з того, що вживання поняття «особа» дозволяє у законодавстві здійснити офіційне оформлення змісту відносин їх учасників.

Друге уявлення щодо «особи» вказує на її багатогранність і можливість охопити правовим змістом визначені ознаки суб'єктів права та правовідносин [2].

Якщо говорити про національне законодавство, то виникає багато питань, що стосуються реалізації певних норм і положень. І оскільки фізична особа є однією із основоположних фігур суспільних відносин, то колії, що на сьогодні існують в праві, стосуються безпосередньо її.

При цьому, вони можуть стосуватися будь-якої сфери життя, починаючи від трудових взаємовідносин із роботодавцем, закінчуючи сфери промоції та реклами. У цій роботі можна розглянути декілька аспектів колізійності норм щодо фізичної особи, починаючи від 2014 року.

Права людини є особливою частиною держави та, докорінно відмінні від решти речей. Оскільки визначає індивіда як природного володаря прав. Сучасний погляд на права фізичної особи, враховуючи останні, частіше визнає за індивідам право безпосереднього доступу до міжнародно-правових механізмів для забезпечення гарантій своїх прав з боку держав [3].

Проблемі прав людини та їх захисту на сьогодні, присвячено велика кількість наукових праць, і вона стала міждисциплінарної тематикою.

Така загальна зацікавленість цими питаннями лежить в основі самого існування всього суспільного співтовариства. У цьому, і полягає значний інтерес до проблем прав людини та їх захисту з боку науковців-правознавців, соціологів, політичних і громадських діячів та інших.

Першим окресленим питанням стане колізія у вигляді відсутності у цивільному законодавстві механізму відновлення особою статусу оголошеної безвісти відсутньої чи померлої [4].

Отже, на сьогодні, в умовах військової агресії та нестабільної міжнародно-політичної ситуації, важливо оперативного вирішувати колізійні ситуації шляхом внесення певних змін у національне законодавства. При цьому, забезпечуючи права і свободи людини і громадянина на високому європейському рівні. Важливим у цьому випадку, є досвід європейських інституцій та міжнародного співтовариства. Залежно від рівня жорсткості окупаційних обмежень, починаючи із 2014 року, країна окупанта відступає від міжнародних зобов'язань, втручаючись у свободи особи та порушуючи її права, посягаючи на життя, на свободу пересування, свободу мирних зібрань, право на конфіденційність, право на освіту, право на приватне та сімейне життя тощо. Варто зауважити, що тема колізійності норм щодо фізичних осіб у контексті сучасних подій в Україні з 2014 року, їх змін у законодавстві та перспективи розвитку потребує подальших наукових досліджень.

1. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип демократичної та правової держави. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. Київ, 2012. № 24. С. 365-371.

2. Нечипоренко А. Нормотворча діяльність у правовій державі. *Публічне право*. Київ, 2012. № 4(8). С. 375-381.

3. Ткаченко Ю. В. Конституційна законність як принцип конституційного ладу. *Форум права*. Київ, 2010. № 4 С. 875–883.

4. Поняття, властивості та принципи адміністративної відповідальності. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/adm-vidpov/pages/rozdil_1.html.

5. Оніщенко Н. Принцип законності: природа та сутність в умовах демократичних змін. *Віче*. Київ, 2012. № 12. С. 2-4.

Юлія Лебедєва

викладач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ПРИНЦИПИ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ОСНОВА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ І СВОБОД

Досягнутий рівень розвитку суспільства втілюється у впровадженні та дотриманні загальнолюдських принципів права, які є універсальним критерієм становлення правової системи. Такими, зокрема, є принципи верховенства права, гуманізму, демократизму, недискримінації та рівності. Кожен із них знаходить свій вияв як у системі права в цілому, так і в інституті репродуктивних прав людини.

Будучи визнаними у світі і закріпленими в системі міжнародно-правових актів, ці принципи стають обов'язковими для держав-учасниць. Прикладом можуть слугувати положення закріплені в Статуті Організації Об'єднаних Націй [1], Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй [2], Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [3] та ін.

Так, принцип верховенства права втілюється в ідеї справедливості, рівності, свободи і гуманізму, формує правову систему держави і безпосередньо пов'язаний з регламентацією репродуктивних прав людини. Зазначений принцип розглядається і як принцип правової організації державної влади у суспільстві, в контексті “верховенства права над державою”; і у контексті співвідношення однорідних правових категорій – права та закону в системі регулювання суспільних відносин, у тому числі репродуктивних, їх ролі та місця в забезпеченні правопорядку, тобто в аспекті “верховенства права над законом” [4]. Важливо, що цей принцип ґрунтується на визнанні та беззастережному прийнятті найвищої цінності особи, невідчужуваності її прав і свобод [5], а норми права, що регламентують репродуктивні права, є не джерелом, а наслідком існування таких прав людини.

Принцип гуманізму є однією з найважливіших ціннісних характеристик цивілізованого суспільства. Ідеї гуманізму мають загальнолюдський характер